

Література

1. Саниахметова Н.О. Предпринимательское (хозяйственное) право Украины. Одесса, 2009.
2. Бєліков О. Холдинги в Україні. Юридичний журнал. 2007. № 9(63). С. 41-44.
3. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств: навч. посіб. / Чепурда Л.М., Беляєва С.С, Плахотнікова М.В. та ін.; під заг. ред. Л.М. Чепурди. Київ: ВД «Професіонал», 2009. 272 с.
4. Пилипюк І. Оптимізація й захист бізнесу з використанням холдингових структур. Практика управління. 2010. № 12(12).
5. Мартюшева Л.С., Меренкова Л.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: конспект лекцій / Харківський національний економічний ун-т. Харків: ВД «Інжек», 2010. 184 с.
6. Лукач І.В. Правове становище холдингових компаній: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 239 с.
7. Мазур А.Г., Гонтарук Я.В., Клибанівська І.Я. Механізм управління холдинговою компанією. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. № 2(64)2012. С. 60-65.

УДК 346:629.7(477)(043.2)

Вовк В.В., студентка,
Київський університет права НАН України, м. Київ
Науковий керівник: Кабенюк Ю.В., к.ю.н.

ПРИНЦИП ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЇ: ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Перша згадка про принцип процесуальної економії представлена у «Проекті Постанови про повернення на доопрацювання проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження наказної форми судового процесу в господарському судочинстві» від 16.05.2013 № 2027а. В пояснювальній записці зазначається, що «застосування наказного провадження як однієї з форм судового процесу має на меті реалізацію принципу процесуальної економії, оскільки передбачає спрощення, скорочення тривалості та здешевлення судової процедури (порядок розгляду таких справ є менш тривалим та більш простим, оскільки відсутня потреба у проведенні відкритого судового засідання, виклику сторін та заслуховування їхніх пояснень, вирішувати подані сторонами клопотання тощо)» [4].

На сьогодні принцип процесуальної економії не знайшов відображення у чинному процесуальному законодавстві, а у правозастосовну практику його запровадили суди.

Вагомим поштовхом у запровадженні принципу процесуальної економії стала постанова Великої Палати Верховного Суду від 19.06.2018 у справі № 916/1979/13. У цій постанові було згадано, що «вимоги про визнання рішення незаконним – повинного розглядатися в порядку цивільного або господарського судочинства, а також беручи до уваги положення ч. 4 ст. 236 ГПК України [1] та керуючись принципом процесуальної економії...» [2].

Наступне застосування принципу процесуальної економії відбулося у постанові Касаційного господарського суду від 30.01.2019 у справі № 912/2185/16 (912/3192/17), у якій зазначається про понятійний характер даного терміну, визначаються елементи та його сутність [3].

Принцип процесуальної економії у господарському процесі – це загальне керівне положення, відповідно до якого господарський суд, учасники судового процесу економно і ефективно використовують усі встановлені законом процесуальні засоби для правильного та оперативного розгляду справ із дотриманням строків [3, п. 19].

Сутність принципу процесуальної економії полягає в тому, що б під час розгляду справи в господарському суді для найбільш повного та всебічного розгляду справи використовувати всі встановлені законом засоби з урахуванням строків визначених нормами процесуального права [3, п. 19.1].

Відповідно до наведеного поняття, вважаємо за потрібне виокремити елементи такого принципу: вимога оперативного розгляду справи; вимога економного використання процесуальних засобів судом, учасниками справи для повного та всебічного розгляду справи у господарському суді [3, п. 19.2].

Принцип процесуальної економії чітко не зазначений в ГПК України, але його можна виокремити з ч. 1 ст. 173, у якій мова йде про те, що в одній позовній заяві може бути об'єднано декілька вимог, пов'язаних між собою підставою виникнення або поданими доказами, основні та похідні позовні вимоги. З даної норми доцільно зробити висновок, що тут прямо не зазначено про економію, але норма статті направлена на процесуальну економію часу та всіх ресурсів, що можуть бути використані в судочинстві [1].

Якщо розглядати принцип процесуальної економії з точки зору доктрини права, то серед науковців, а саме С.В. Смоли «Проблемні питання в господарському процесі», Д. Павленко «Добросовісність сторін як принцип господарського процесуального права» та ін.,

існує думка про те, що порушення запропонованого принципу можливо у разі зловживання процесуальними правами або так би мовити диверсії права, остання поняття є синонімічним. Реалізація можлива шляхом перешкоджання суду у здійсненні правосуддя, винесення у стислі строки законного і обґрунтованого рішення з господарського спору. Порушення принципу процесуальної економії реалізується у разі недобросовісного клопотання або заяви, які дуже ефективно використовуються сторонами переважно для затягування судового процесу. Ще одним із способів порушення принципу економії є оскарження неоскаржуваних судових актів. Така дія не тільки порушує вимоги чинного законодавства, але й затягує строки розгляду справ [5, с. 40-43].

Отже, підсумовуючи вищевказане, пропонуємо внести зміни до статті 3 ГПК України, а саме шляхом доповнення існуючого переліку засад господарського судочинства принципом процесуальної економії та викласти її у відповідній редакції, з огляду на те, що даний принцип є галузевим та існує необхідність закріплення його на законодавчому рівні.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 лист. 1991 р. № 1798-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення 16.10.2019).
2. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 19 черв. 2018 р. у справі № 916/1979/13. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/VS182051.html (дата звернення 16.10.2019).
3. Постанова Верховного Суду від 30 січ. 2019 р. у справі № 912/2185/16 (912/3192/17) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79718989> (дата звернення 16.10.2019).
4. Проект Постанови про повернення на доопрацювання проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження наказної форми судового процесу в господарському судочинстві від 16 трав. 2013 р. № 2027а. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=48243 (дата звернення 16.10.2019)
5. Смола С.В. Проблемні питання процесуальної економії в господарському процесі. Науковий вісник Ужгородського нац. ун-ту. 2013. С. 39-43.